

AIÜB-V-4/2011.
(AIÜB-V-7/2010-2014.)

J e g y z ő k ö n y v *

az Országgyűlés **Alkotmányügyi, igazságügyi és ügyrendi bizottságának**
az országgyűlési képviselők számának csökkentéséhez szükséges választójogi reformot
előkészítő albizottság

2011. szeptember 27-én, kedden, 11 óra 00 perckor
az Országház főemelet 58. számú tanácstermében
megtartott üléséről

**A jegyzőkönyv eredeti hitelesített példánya az Országgyűlés Levéltárában megtalálható.*

Tartalomjegyzék

<i>Napirendi javaslat</i>	3
<i>Az ülés résztvevői</i>	4
<i>Elnöki bevezető, a napirend elfogadása</i>	5
<i>Az MSZP képviselőcsoportja által jegyzett T/20. számon benyújtott tervezet megvitatása</i>	5
<i>Az LMP képviselőcsoportja által jegyzett T/4146. számon benyújtott tervezet megvitatása</i>	18

Napirendi javaslat

1. Az MSZP képviselőcsoportja által jegyzett T/20. számon benyújtott tervezet megvitatása
2. Az LMP képviselőcsoportja által jegyzett T/4146. számon benyújtott tervezet megvitatása
3. Egyebek

Az ülés résztvevői

Az albizottság részéről

Megjelent

Elnököl: **Dr. Salamon László** (KDNP), az albizottság elnöke

Dr. Lamperth Mónika (MSZP), az albizottság alelnöke

Dr. Gyüre Csaba (Jobbik)

Helyettesítési megbízást adott

Dr. Vitányi István (Fidesz) dr. Salamon Lászlónak (KDNP)

Meghívottak részéről

Hozzászólók

Karácsony Gergely (LMP)

Dr. Wiener György szakértő (MSZP)

(Az ülés kezdetének időpontja: 11 óra 00 perc)

Elnöki bevezető, a napirend elfogadása

DR. SALAMON LÁSZLÓ (KDNP), az albizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Tisztelt Albizottság! Tisztelettel köszöntöm a bizottság tagjait, a kormány képviselőit, a választási iroda képviselőit, a megjelent szakértőket.

Mindjárt az ülés elején, még a napirend elfogadása előtt indítványt teszek arra, hogy Wiener Györgyöt, a Szocialista Párt választási szakértőjét, hasonlóképpen Karácsony Gergely státuszával, erre az ülésre legalábbis, hatalmazzuk fel tanácskozási joggal való részvételre. Tehát a Házaszabály mindig egyedi döntésekre kényszerítene minket, ha szakértőnek adunk szót, ezt oldjuk meg egy generális döntéssel.

Még a szavazás előtt a helyettesítés rendjét rögzítenünk kell. Én helyettesítem Vitányi István képviselő urat, és más helyettesítés nincsen. A bizottság határozatképes. A javaslatom fölött szavazunk, tehát Wiener György tanácskozási joggal történő felruházásáról. Ki ért ezzel egyet? (Szavazás.) Egyhangú döntéssel elfogadtuk.

Megkérem Wiener Györgyöt, hogy foglaljon helyet az asztalnál.

A napirend megállapítása következik. Tulajdonképpen annyit hadd tegyek hozzá indoklásul a napirendhez, hogy a választási kérdéseket – ha szabad így mondanom – vertikálisan megtárgyaltuk. Tehát elméleti értelemben a választási rendszer, az egy- vagy kétfordulóság, a külhoni magyarok választójoga, a nemzeti és etnikai kisebbségek szavazati joga kérdéseit megtárgyaltuk. Lehet, hogy a „meg” szó túlzás, tehát a befejezettséget talán nem hangsúlyoznám, de nagyon sokat tárgyaltunk róla, és azt gondolom, hogy elméleti értelemben ehhez már sokat hozzátenni nem tudunk. Most itt lenne az ideje, hogy akkor – hogy így mondjam – horizontálisan tárgyaljuk meg a javaslatokat. Egy olyan kezdeményezése volt Lázár Jánosnak, hogy felkérte a frakciókat, egyébként is tettük volna mi, saját döntésünk alapján, tehát itt egy kis párhuzamosság is volt, de ez az égadta világon semmi problémát nem jelent, felkérte a frakciókat, hogy a konkrét, normaszövegszerű javaslataikat terjesszék elő.

A Magyar Szocialista Párt még tavaly, T/20. szám alatt nyújtott be egy törvényjavaslatot, és én ülésen kívül úgy tájékoztam Lamperth Mónikánál, hogy új javaslatot nem szándékoznak a dolgok jelenlegi állása szerint benyújtani.

A Jobbik komplett javaslatot nem nyújtott be, módosító javaslat van nálunk, meg bizonyos választási eljárási módosítás. Ezt nem tűztem ki, mert azért itt komplett javaslatban gondolkodunk.

A Lehet Más a Politika képviselője pedig hosszas ösztönzésekre eleget tett ígéretének, és egy teljes normaszövegszerű törvényjavaslatot nyújtott be T/3855. szám alatt. Adós még a Fidesz Magyar Polgári Szövetség-KDNP frakciószövetség a törvényjavaslatával, mert ugyan van egy képviselői indítvány T/18. szám alatt, azonban a frakció – mint ezt a tömegkommunikációs eszközökön keresztül mindenki megtudhatta – ezen a javaslaton változtatni kíván.

Ezért tehát úgy gondolom, hogy az előterjesztett törvényjavaslatok közül kettő olyan javaslat van, amiről egészében, a maga egységében tudunk tárgyalni külön-külön. Ezt tegyük meg, remélhetőleg mihamarabb be fog érkezni, bár szeptember 30-at kért Lázár János, tehát ilyen értelemben nincs a frakcióvezető felhívásához képest a Fidesz-KDNP pártszövetség még késésben, de reméljük, hogy mihamarabb be fog érkezni az ő törvényjavaslatuk is, és akkor arról is tudunk a maga egészében tárgyalni.

Az MSZP képviselőcsoportja által jegyzett T/20. számon benyújtott tervezet megvitatása

Időrendi sorrendben első napirendi pontként javasolom az MSZP képviselőcsoportja által jegyzett tervezet megvitatását, majd második napirendi pontként a később beérkezett

LMP-képviselőcsoport által jegyzett tervezet megvitatását, a harmadik napirendi pont az egyebek.

Nem szokták a napirendet indokolni, de úgy érzem, hogy azon kérdéseket megelőzendő, hogy mi fog most történni, ezt mégis jobb volt most elmondanom, mert különben a Házsabály a napirend fölött vitát nem enged, tehát nem is tudok mást tenni, ha nem akarom megsérteni a Házsabályt, mint a napirendi javaslatot azonnal szavazásra bocsátani, mármint a napirendben nem enged vitát, nehogy félreértés essék.

Tehát határozathozatal következik. Ki támogatja a napirendi javaslatot? *(Szavazás.)* Megállapítom, hogy egyhangú volt a döntés. Akkor következik az MSZP képviselőcsoportja által benyújtott tervezet.

Lamperth Mónikának adom meg a szót.

DR. LAMPERTH MÓNIKA (MSZP): Köszönöm szépen. Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Képviselőtársaim! Hölgyek, Urak! Elnök úr, csak hogy mindenki pontosan értse, ez a kicsit ironikus megjegyzése a napirenddel kapcsolatban lehet, hogy visszautalt az alkotmányügyi bizottság ülésére, ahol én tettem fel olyan műfaji kérdéseket a napirendnél, amit elnök úr most ezzel megelőzött, hogy elmondta.

ELNÖK: Tapasztalat. Húsz éve vagyok képviselő.

DR. LAMPERTH MÓNIKA (MSZP): Nyilván ez semmi gondot nem okoz. Szeretném elmondani, hogy az ilyenfajta tárgyalást, ahogy most tárgyaljuk ezeket a törvénytervezeteket, a Magyar Szocialista Párt tökéletesen feleslegesnek tartja. Azonban a felesleges dolgokban is jelzésértékű, és időnként az embernek részt kell vennie felesleges dolgokban is, és mi ezzel, hogy ezt most komolyan vesszük és végigtárgyaljuk, azt szeretnénk szimbolizálni, hogy igényt tartunk arra, hogy a kormánypárti többség vegye komolyan a mi szándékainkat és javaslatainkat. Hiszen egy percig sem gondoljuk azt, hogy majd ez a törvényjavaslat a mai tárgyalás alapján, amit mi itt előterjesztünk, az itt elhangzó érvek meg tudják úgy győzni a kétharmados többséggel bíró kormánypártokat, hogy visszavonják ezt a mandátumot Áder János úrtól, és azt gondolják, hogy majd Lamperth Mónika és Wiener György fogja előterjeszteni azt, amiből egy választási törvény lesz.

Nem akarok én ezen ironizálni, csak szeretném azt jelezni, hogy mi ezt az ügyet nagyon fontosnak tartjuk. A magyar demokratikus berendezkedés szempontjából nagyon fontosnak tartjuk azt, hogy milyen lesz a választási törvény, és ezért is gondoltuk azt, hogy jelezve azokat az értékeket, azokat az elveket, amelyeket mi fontosnak tartunk, benyújtjuk a törvényjavaslatot, és így fogunk viszonyulni az LMP javaslatához is, ebben a felfogásban. Komolyan végigelemeztük természetesen azt is.

De most a sajátunkról. Amikor ezt a törvényjavaslatot benyújtottuk az Országgyűlésnek, akkor már a Fidesz korábbi javaslata, körülbelül ezzel egy időben az asztalon volt. Mi akkor is azt szerettük volna ezzel a tisztán listás törvénytervezettel vagy választási szisztémával jelezni, hogy a legfontosabb szempontnak, elvnek az arányosságot tartjuk. Elmondtuk többször, nem szeretném untatni a jelenlévőket, de talán az itt lévő érdeklődő újságíróknak ez nem közömbös, hogy természetesnek tartottuk azt, hogy a rendszerváltáskor egy tudatosan aránytalan rendszert alkotott meg az Országgyűlés, hiszen az volt a cél, hogy kormányozható, biztosan kormányozható legyen az ország, és nem lehetett tudni, hogy a több tucatnyi pártból majd milyen koalíciós lehetőségek vagy erőviszonyok alakulnak ki.

Azonban több mint húsz évvel a rendszerváltás után úgy gondoljuk, hogy egy jóval arányosabb rendszert kell kiépíteni, ami sokkal jobban tükrözi a választói akaratot, mint a

jelenlegi. Hiszen ez most a választói akaratot egy jelentősen eltérítő szisztéma, amelyik rendkívüli módon felerősíti azt, aki az első helyen szerepel a megszerzett voksoknál.

Ennek a rendszernek az elmúlt időszakban a különböző választásokon volt, amikor a Magyar Szocialista Párt volt a nyertese, és volt, amikor a Fidesz volt a nyertese. Tehát itt nem az a szempont játszik a pályán, hogy ez most igazából kinek jó, hiszen sok-sok példa van arra nézve, de gondolom, ezt Wiener György nálam sokkal jobban tudja, ő konkrétan is fel tudja valamennyit sorolni, én csak példálózóan, hogy volt olyan kormányzó többség, aki úgy gondolta, hogy a saját politikai hasznára megváltoztatja a választási szabályokat. Aztán amikor a választáshoz értek időben, akkor már nem őt segítette, hanem a vele szemben lévő politikai erőket.

Tehát mi egy olyan javaslatot tettünk, amely 176 területi listás mandátumot és 23 kompenzációs mandátumot tartalmaz. Miután a listás voksolásnak a lényegéből következik, hogy ez egy arányos rendszer, ezért úgy gondoljuk, hogy ezt az elvet, amit mi fontosnak tartunk, ez a szisztéma jól kifejezi.

Amit még szeretnék elmondani, mert bár nem ilyen módon tartozik szorosan ide, hogy természetesen, amikor majd a valódi törvénytervezetről beszélünk, akkor fontos kérdés lesz, tudjuk jól, a határon túl élő magyar állampolgárok választójoga. Szeretném megerősíteni az MSZP-nek azt az álláspontját, hogy mi azt a szisztémát támogatjuk, amely azoknak a magyar állampolgároknak ad választójogot, akiknek állandó lakóhelyük van Magyarországon. Ezt csak azért tűztem ide, mert úgy gondoltam, hogy ez egy olyan kérdés, ami állandóan előkerül.

Tisztelt Elnök Úr! Azt szeretném kérni, hogy a szakértőnk, Wiener György úr is kapjon lehetőséget a bevezetésnél, mert egy ilyen munkamegosztásban egyeztünk meg, hogy a szakmai érvelésben ő is részt vesz. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Akkor úgy gondolom, hogy meg is adom a szót Wiener Györgynek. Tessék!

DR. WIENER GYÖRGY, az MSZP szakértője: Köszönöm a szót, elnök úr. Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Albizottság! A választási törvények mindig alapvetően politikai érdekeket érintenek, ezért ez egy olyan terület, ahol a politika és a szakma a legkevésbé sem választható külön egymástól. Célszerű viszont mindig nyilvánvalóvá tenni, hogy milyen politikai érdekek húzódnak meg a háttérben.

Az MSZP álláspontja a választási rendszer kérdésében 1997 óta változatlan. Az alkalmazott technikában azonban módosulás történt. Eredetileg, mint ez közzismert, a német modell átvételét szorgalmazták a szocialisták, amikor azonban kiderült, hogy radikálisan csökkenni fog a parlamenti létszám, akkor az is egyértelmű lett, hogy egy vegyes rendszert arányosan működtetni ilyen alacsony parlamenti létszám mellett nem lehet. Ezért következett be egy olyan fordulat, hogy végül is az MSZP a tiszta listás megoldást preferálja, de mind a kettőnek a végeredménye az arányosságot tekintve ugyanaz.

Miért szükséges a magyar választási rendszer arányosítása az MSZP szerint? Elsősorban azért, mert ez a választási rendszer, amely 1989-ben jött létre, és csak minimálisan módosult 1993 végén, az Európai Unió választási rendszereit figyelembe véve, az egyik legaránytalanabb. Kétségtelen, hogy a szakirodalom sem mutatott erre mindig rá teljes egyértelműséggel, és a választáskutatók állandóan arról cikkeztek, hogy bevált ez a rendszer, és tulajdonképpen nincsenek vele komolyabb problémák, bár kisebb-nagyobb reformokat, változtatásokat szükségesnek tartottak.

Ahhoz, hogy ez az aránytalanság nyilvánvaló legyen, szükséges a választástudományban, a politikatudományban használt mérőszámokat alkalmazni. Több ilyen mérőszám van. Én egyet emelnék ki ezek közül, amelyik a legegyszerűbb, ez az úgynevezett Loosemore-Hanby index, 1971 óta alkalmazzák. Ennek alapján több magyar

kutató is elvégezte az európai uniós választási rendszerek összehasonlítását. Ha az ő adataikat, némiképp kiegészítve a legutóbbi választások eredményeivel, figyelembe vesszük, akkor az alábbi felosztást láthatjuk.

Mindenekelőtt a felosztás alapjáról kellene néhány mondatot mondanom. Hogy ha a torzítás mértéke, tehát a szavazat- és mandátumarányok eltérése 5 százalék alatt van, akkor tekintik a rendszert arányosnak. Ha ez az eltérés 5-10 százalék közötti, akkor mérsékelt arányosnak, ha az eltérés 10-15 százalék közötti, akkor mérsékelt aránytalannak, ha pedig 15 százalék fölötti, akkor aránytalannak.

Az 1945 és 2002-2003 közötti választások átlagait figyelembe véve, egyes esetekben az azt követő voksolásokkal is kiegészítve a számításokat, azt láthatjuk, hogy 5 százalék alatti átlagos eltérése a szavazat- és a mandátumarányoknak Svédországban, Dániában, Hollandiában, Ausztriában és Németországban tapasztalható. Ezen országok közül Németországban, Ausztriában és Svédországban a kormányzás mindig stabil volt, csak példaként említem, hogy egy arányos választási rendszer mellett a szociáldemokrata Tage Erlander 1946-1969-ig egyfolytában miniszterelnök volt, ami többpárti berendezkedésekben rekordnak számít.

De nagyon szilárd volt a kormányzási struktúra a németeknél is, elegendő Adenauer 14 évére vagy Helmut Kohl 16 évére utalni, de hozható példa Ausztriából is mondjuk Kreisky esetében, aki 13 évig volt kancellár.

Tehát világosan lehet látni, hogy egy ilyen majdnem teljesen arányos rendszerben is biztosítható megfelelő politikai feltételek fennállása esetén a stabil kormányzás.

A következő csoportba, tehát a mérsékelt arányos kategóriába az alábbi országok tartoznak: Írország, Luxemburg, Finnország, Portugália és Olaszország. Olaszország azért, mert ott többféle választási rendszert is kipróbáltak. Egyébként Olaszország esetében állt fenn az a helyzet, hogy amikor Berlusconi 2005 vége felé egy radikális választási reformot hajtott végre, annak érdekében, hogy az úgynevezett Szabadság Háza koalíció vereségét mérsékelje, netán győzelemre segítse az akkor bukásra álló pártszövetséget, akkor ez a megoldás 2006-ban a másik oldalnak, az úgynevezett Uniónak kedvezett. 2008-ban az előrehozott választás azonban már megint Berlusconinak, tehát nagyon nehéz előre kiszámítani, hogy milyen lesz egy választási rendszernek a hatása.

A mérsékelt aránytalan kategóriába tartozó országok: Görögország, ide sorolható még az egyébként arányos rendszert alkalmazó Spanyolország és Nagy-Britannia is.

A 15 százalékosnál nagyobb torzítás csak Franciaországot jellemzi, ahol a kétfordulós, abszolút többségi szisztéma a meghatározó.

Ha megnézzük ezeket a Loosemore-Hanby indexeket, akkor azt látjuk, hogy Magyarország aránytalanabb még néhány század százalékkal Nagy-Britanniánál is, mert 14,50 a magyar és 14,47 a brit, ha az 1945-2001 közöttieket nézem. Ha a 2006-os választást kiemelném a magyar adatokból, akkor a teljesen aránytalan kategóriába kerülne át.

Természetesen voltak jóval nagyobb torzítások is, különösen Franciaországban, ahol az 1968-as diákmegmozdulások után a nyugalmat szerető párizsi és nem párizsi nép 38 százalékos szavazati arányt biztosított a gaullista pártnak, és az ottani torzítás következtében ez egy 60 százalékos mandátumarányt eredményezett.

A dolognak tehát az a lényege, hogy a magyar választási rendszer ma is aránytalan, nagyon erőteljes az aránytalansági hajlama. Ennek a mértéke persze változik, mert volt 20,98 is ez a Loosemore-Hanby index 1990-ben, és volt 21 százalék felett is 1994-ben, és volt 6,6 is 2006-ban. Ez volt egyébként a legarányosabb, más számítások szerint csak 6,5, ez attól függ, hogy a független jelöltet hová helyezem el, amikor az adatot megállapítom.

A dolognak tehát az a lényege, mint az előbb már említettem, hogy a rendszer arányosításra szorulna, és az az alapvető érv, hogy az aránytalanság azért szükséges, hogy a stabil kormányzást lehetővé tegye, az több ország példáján keresztül bizonyítva azért nem

állja meg a helyét. Még olyan államokban is, mint Dánia vagy Hollandia, ahol régebben nem volt a kormányzás igazán stabil, az elmúlt évtizedekben a helyzet radikálisan változott.

Csak érdekességként említeném, hogy nemrég voltak a dán választások, és ott az aránytalanság mindössze 1,29 százalék volt, tehát ennyiben tért el egymástól a szavazatoknak és a mandátumoknak az aránya. Ez tulajdonképpen akár világrekordnak is tekinthető lenne, mégis azonnal létrejött egy stabil kormányzás a szociáldemokrata Helle Thorning-Schmidt asszony vezetésével, és a liberális Lars Lokke Rasmussen azonnal el is ismerte a vereségét, és senki nem gondolja azt, hogy Dániában emiatt nem lehet stabilan kormányozni.

Régebben, még parlamenti plenáris vitán én hivatkoztam olyan dán miniszterelnökökre, a korábban általam említett német kancellárok mellett, akik nagyon hosszú ideig voltak hatalmon, mint például Poul Nyrup Rasmussen nyolc évet, a mostani NATO-főtitkár, Anders Fogh Rasmussen szintén nyolc évet, előtte Schlüter 11 évet, konzervatív politikus volt egyébként. Tehát azt lehet mondani, hogy szakmailag ez az érv, hogy a kormányozhatóságot kell biztosítanunk egy aránytalan megoldással, ez nem állja meg a helyét, mindig politikai érdekek, politikai célok húzódnak meg igazán a háttérben.

Csak érdekességként jegyzem meg, hogy ez más országokra ugyanúgy jellemző, mint ahogy a bevezető mondataimban erre már utaltam, mert például létezik egy olyan mandátumelosztási technika, formula, hogy módosított Saint-Lague rendszer. Ez azért jött létre 1952-ben Svédországban, mert a nem módosított Saint-Lague rendszer szerint a konzervatívok és a kommunisták is jobb eredményt értek volna el, ezért kitalálták azt, hogy nem egygel kell először osztani, hanem négyzetgyök kettővel, kerekítve 1,4-gyel, így aztán a szakirodalomba bekerült egy plusz megoldás, de ennek egy nagyon aktuális, konkrét politikai ok volt igazán a háttérben.

Véleményem szerint, ahogy ezt Lamperth Mónika alelnök asszony pontosan kifejtette, mindezek a fejtegetések amúgy a jegyzőkönyvnek és a jövőnek szólnak, és csak azt kívánják jelezni, hogy a Szocialista Párt álláspontja e téren is radikálisan eltér a kormányzó erőkétől. Egyébként valaha nagyon sokszor utaltam már különböző írásokban és felszólalásokban, hogy a Fidesztől sem állt távol az arányos rendszer, tehát egy ilyen rendszer bevezetését javasolta 1991 áprilisában, amikor indítványt tett hatpárti, aztán megghiúsult tárgyalásokra. Akkor egy 220-250 fős parlamentben gondolkodott a Fidesz és egy arányos megoldásban, de '89-ben is, még a kerekasztal-tárgyalások előtt az volt a Fidesz álláspontja, hogy arányos rendszert kellene bevezetni, de akkor az SZDSZ győzte meg, hogy az aránytalan rendszer a liberális pólus számára politikailag sokkal racionálisabb lenne.

1998 óta áll fenn az a helyzet, hogy a Fidesz is erőteljesen ragaszkodik a mostani szisztéma kicsinyített formában való továbbviteléhez, de a legutóbbi elképzelések további aránytalanítást eredményeznek, hiszen különféle számítások szerint az, amit Áder János elmondott, a 2010-es eredmények alapján modellezve nem egy 68,15 százalékos, hanem egy 75 százalék fölötti mandátumarányt biztosítana a mostani kormányzópártnak.

Végezetül még annyit jegyzek meg, hogy teljesen arányos rendszerben is elképzelhető abszolút többség elérése, sőt az is elképzelhető, hogy egy párt, függetlenül a választási rendszertől, bizonyos fokig 50 százalékosnál jobb eredményt érjen el. Volt már olyan európai párt, amelyik jobb eredményt ért el a Fidesznél, ilyen volt az Új Demokrácia az „ezredes diktatúra” bukása után Görögországban, és szintén Görögországban a Centrum Unió az „ezredes diktatúra” létrejötte előtt. Az utóbbi eredmény a Fideszével egyezett meg, a másik pedig, az Új Demokráciáé, amelynek Konstantin Karamanlis volt a vezetője, később köztársasági elnök, az pedig 54,37 százalékot ért el, és 73,3 százalékos mandátumarányt, de ezek kivételek.

Ez utóbbi megjegyzést csak azért mondtam, hogy volt már példa arra a legutóbbi európai politika- és választástörténetben, hogy egy párt elért olyan eredményt, sőt jobb

eredményt is, mint most a Fidesz, ez talán nem közismert Magyarországon. Köszönöm a figyelmet, de nem zárom ki, hogy még szót fogok kérni.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Talán annyit Wiener György fejtegetéséhez, hogy megerősödik valamennyiünkben Kilényi professzor úrnak a mondása, hogy a közjog a politika joga. Ez még inkább érvényes a választójogra.

Csak annyit tegyünk még hozzá az arányos és a többségi rendszer dilemmájához, hogy mind a kettő elterjedt és befogadott az alkotmányos országok világában, a demokráciák világában. Egyet nem lehet mondani, hogy a demokrácia értékét illetően egyiket vagy másikat a másik előnyére vagy hátrányára értékelni, mert mind a két forma bevett.

Még demokrácia-elnevezések is léteznek, a többségi rendszerre épülő demokráciát döntésorientált demokráciának nevezük, az arányos rendszerre épülő demokráciát pedig konszenzuális demokráciának.

Egyébként elnézést, hogy itt elnöki minőségemben ilyen picit érdemnek tűnő észrevételeket tettem, ezt talán máskor is megengedte az albizottság, lévén, hogy ebben a kicsi létszámban a gyakorlati tárgyalásunk is közvetlenebb, a közvetlenség jellegét tudja öltetni.

Amit szeretnék kérni, megadom a szót bárkinek, aki szót kér nyilván, természetesen, hogy lehetőleg ne ebben az elméleti körben mozogjunk, mert én azt gondolom, hogy ennek a napirendnek a fontos eleme, hogy a viszonyunkat fejezzük ki a javaslatához. Legalábbis jelöljük meg, mert különben tényleg semmi értelme nincs a napirendnek. Egyetértek Lamperth Mónikával, ha most a hozzászólások például abban fognak kimerülni, hogy melyik rendszer a jobb, akkor nem jutunk előre. Most Wiener György ezt ne vegye magára, mert vele szemben egy hibát elkövettünk. Ő egyszer volt itt úgy is, amikor erről elméletileg tárgyaltunk, és valahogy én nem gondoltam át, ez az én hibám volt, hogy azt a státuszt akkor megadjam neki, amit most megadtunk, vagy megadassam a bizottsággal.

Tehát amit Wiener György elmondott, azok nagyon fontos dolgok, és el is kell, hogy hangozzanak. Tehát ő most ne érezze magát rosszul, hogy így mondjam, nem eligazítani kívántam bárkit is, és őt a legkevésbé. De tényleg azt gondolom, hogy arra kellene koncentrálni, itt vannak a javaslatok, mert előbb-utóbb elnézést, úgy leszünk vele, mint Mark Twain detektívje, hogy Huckleberry Finn és Tom Sawyer látták, hogy ki a gyilkos, egyedül ők látták a temetőben, aztán jött a detektív, a fiúk rettegtek, hogy ha a gyilkos rájön, hogy ők meglátták, akkor az életük veszélybe kerül, és drukoltak, hogy a detektív végre kapja el a gyilkost, és a detektív két hét után kijelentette, hogy már megvan a rejtély kulcsa. De mivel hogy – folytatódik a regény – a rejtély kulcsát nem lehet felakasztani, a dolog ennyiben maradt.

Tehát most már a rejtély kulcsát megtárgyaltuk. Most úgy tudunk előrejutni, hogy ha megmondjuk face to face, hogy a ti javaslatotokban ezt tudjuk támogatni, a ti javaslatotokban ezt nem tudjuk támogatni.

Most segítséget kérek a sorrendet illetően. Szót kért Karácsony Gergely képviselő úr! Tessék!

KARÁCSONY GERGELY (LMP): Köszönöm szépen a szót. Én igazán nem követtem, hogy milyen sorrendben jelentkeztünk, megígérem, hogy tartom magamat elnök úr felszólításához. Tehát én is egy kicsit konkrétan szólnék hozzá, illetve igyekszem valamelyest rövid lenni.

Ezt a vitát, hogy az arányosság és a kormányozhatóság milyen súllyal esik a latba, vagy a két serpenyőbe rakva hogyan jön ki ez az egyensúly, amit helyesnek találunk, ez a vita egy valóban nagyon fontos vita, és valóban nehéz eldönteni. Úgyhogy mivel nagyon fontos és nehéz eldönteni, és mégis az operatív ügyek felé kellene mennünk, akkor mondom néhány konkrét észrevételt az MSZP választási javaslatával kapcsolatosan.

Viszont ennek kapcsán azért behoznék még olyan teoretikus szempontokat, amelyek nem merültek fel, amelyek szerintem szintén megemlítésre kell, hogy kerüljenek. Ugyanis amikor azt nézzük, hogy egy országban milyen a választási rendszer, akkor valóban azt lehet mondani, hogy minden választási rendszer demokratikus. Ugyanakkor vannak olyan választási, vagy a demokrácia minőségét meghatározó szempontok, amelyeket a különböző választási rendszerek nem tudnak egyformán jól teljesíteni, és ebben nemcsak a kormányozhatóság van benne, és nemcsak az arányosság, hanem olyan szempontok, mint például a személyes kiválasztás vagy a személyes elszámoltathatóság szempontja.

Igazából az arányos rendszereknek az a fő hátrányuk mindenhol a világon, hogy alapesetben a zárt listás választási rendszerek nem teszik lehetővé azt, hogy az állampolgárok az egyes személyekkel kapcsolatos preferenciáikat is kifejezzék. Ennek megfelelően az európai országokban az arányos választási rendszereken belül a választási reformok egyik tipikus formája az volt, hogy valamilyen módon rugalmasabbá tették a jelöltek kiválasztását. Tehát vagy flexibilis listákat hoztak létre, vagy nyílt listákat, vagy valamilyen módon lehetővé tették, hogy az egyes személyekkel kapcsolatosan is az állampolgárok elmondhassák, hogy mit gondolnak.

Ezt azért tartom fontosnak megjegyezni, mert ha a magyar demokrácia állapotát vizsgáljuk, és azt a kérdést tesszük fel, hogy mik azok, amelyek mondjuk a demokratikus verseny javítását szolgáló módosítások lennének, akkor szerintem az egyik dolog, ami nyilván nem az intézmények felől jön csak, hanem a politikai kultúrából is, de valahogy meg kellene törnünk szerintem azt a fajta zárt politikai elitet, ami az elmúlt időszakban kialakult. Persze, 2010-ben két új párt megjelenésével azt lehet mondani, hogy ez most megtörtént, de erre húsz évet kellett várni, jobb lett volna akkor, ha ez egy folyamatos jellemzője lett volna a magyar demokráciának.

Ezt azért mondom, mert az MSZP javaslata egy zárt listás rendszert jelent, amiben legalább annyi elv érvényesül, hogy a megyei listák megmaradnak, tehát valamifajta területi elv és valamifajta személyes kötődés, vagy valamifajta személyes kapcsolat a választópolgár és a megyei listán szereplő politikusok között azért még talán elképzelhető. Viszont ennek az az ára, hogy az MSZP javaslata – hogy is mondjam – tulajdonképpen a magyar választási rendszer egyik leggyengébb elemére épít, mégpedig a megyei listákra, amelyek valóban azt a célt szolgálták volna még '89-90-ben, hogy arányosabbá tegyék a rendszert, de pontosan tudjuk, hogy a megyei listákon olyan kevés mandátumot lehet kiosztani, hogy valójában ezek nem tudnak arányosan működni.

Lehetne itt egy technikai megoldás, az, hogy másfajta mandátumszámítási elveket alkalmazunk. Itt Wiener tanár úr is említett mindenféle matematikai megoldásokat, de voltaképpen az MSZP javaslata megőrzi a jelenlegi számítási rendszert, amivel kapcsolatosan van egy nagyon furcsa paradoxon. Én nagyon szeretek választási rendszereket szimulálni ilyen makro modellekben, és kiszámoltam, hogy hogyan működik az MSZP javaslata, és van benne egy nagyon furcsa elem, mégpedig az, hogy ha egy párt elér országosan egy bizonyos támogatottságot, akkor hirtelen nagyon sok megyei listás mandátumot szerez. Akkor viszont olyan mértékben visszaesik az országos listás mandátumokról kiosztott mandátumaránya, hogy összességében előfordulhat – és itt jön be a probléma -, méghozzá egyáltalán nem életszerűtlen az az eset, hogy egy pártnak növekszik a támogatottsága és csökken a mandátumaránya. *(Dr. Wiener György: Volt ilyen.)*

Volt ilyen, csak hogy ez igazából abból származik, hogy továbbra is ezt a bizonyos kétharmados szabályt, illetve az elcsúszó mandátumokat alkalmazza a rendszer, valamifajta, szerintem egyfajta rosszul értelmezett konzervativizmus okán megőrizni a rendszernek ezt az elemét. Ezt azért mondom, mert önmagában a választási rendszerekhez konzervatív módon hozzáállni – mondom én zöld képviselőként – szerintem helyes, mert ha egy rendszert jól

ismernek a választók, jobban tudnak vele boldogulni, de pont nem a mandátumszámítás az az eleme, amit szerintem meg kellene őrizni.

Ha a rendszer például azt a fajta osztósort alkalmazná, amit tanár úr is említett, aminek a kiejtésével mindig gondban vagyok, ha a Saint-Lague-féle osztósort használná, amely lehetővé teszi azt, hogy a kisebb megyékben is viszonylag arányos mandátumkiosztás legyen, akkor nem lenne ez a tilítoli, és a rendszerben nem lenne egy ilyen matematikai anomália.

A másik, ami nem a rendszer alapstruktúráját érinti, de azért meg kell jegyezni, hogy az MSZP javaslata még a jelenleginél is nagyobb indulási küszöböt állít, mondjuk így. Tehát a megyei listaállításhoz több ajánlócédula kellene, mint jelenleg.

Persze, tudom, hogy az ajánlócédula-rendszerrel kapcsolatosan vannak az MSZP-nek javaslatai, amelyek a visszaéléseket csökkentenék, Molnár Zsolt képviselőtársunknak volt egy olyan javaslata, meg tett is olyan nyilatkozatokat, hogy készülnek ezt átgondolni, ezt nagyon támogatom.

Az LMP, és nem azért, mert ez a politikai érdeke, mert az LMP szervezete éppen hogy veszi ezt az akadályt, és pont az LMP helyére bepróbálkozó új pártokat fogja ez kizárni a versenyből, tehát mi nagyon erősen érvelünk amellett, hogy az ajánlócédula-rendszert el kell törölni, vagy valamifajta kompromisszum keretében, amit az LMP esetleg el tud fogadni, radikálisan átgondolni. Ennek az egyik eleme az, hogy az adatvédelmi és egyéb visszaélési lehetőségeket csökkentjük, a másik fele viszont az, hogy nem zárjuk be a politikai elit kapuit megint azzal, hogy ilyen magas indulási küszöböt feltételezünk. Az MSZP javaslata tulajdonképpen a listaállítás szempontjából nehezítené a politikai indulást.

Ezzel együtt is ez a javaslat is olyan, amihez képest – hogy mondjam – nem kapunk sikítófrászt ettől a javaslattól, vagy egy olyan javaslat, amit akár, bizonyos módosítások mellett tudnánk is támogatni. És hogy a legkevésbé politikusként viselkedjek, ennek a rendszernek van egy további problémája is, hogy ez leginkább a legkisebb pártot preferálja felül. Ezt is kiszámoltuk. Kiszámoltuk, hogy mi lett volna, ha az MDF is bejut. Tehát egyszerűen ezen országos listás túlkompensáció miatt, hogy ilyen csúnyán mondjam, származik ez a tulajdonsága.

Véleményem szerint az arányosság mellett lándzsát lehet törni úgy is, hogy azért figyelembe vesszük azt a szempontot, hogy a legkevésbé igazolható az, hogy a legkisebb pártot preferálja a választási rendszer, mert akkor annak az alkupotenciálját mesterségesen növeli. Szerintem, ha van párt, amit még egy arányos listás, arányos rendszeren is belül legitim módon preferálhat a választási rendszer, az éppen a legerősebb párt. Tehát ha van, ahol eltérünk az arányosság elvétől, az biztos, hogy nem a legkisebb, hanem a legnagyobb párt kell, hogy legyen, mondom én, aki jelenleg a legkisebb frakcióban ülök, de nyilván arra készülök, hogy 2014-ben a legnagyobbban leszünk, és akkor majd kiderül, hogy tulajdonképpen mégsem politológusként, hanem politikusként szóltam most hozzá. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Horváth Zsolt!

DR. HORVÁTH ZSOLT (Fidesz): Köszönöm a szót. Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Albizottság! Nesze neked arányos rendszer, ennek megfelelően. Pont ehhez kívántam hozzászólni, és sajnos, nem tudok teljesen eleget tenni elnök úr kérésének, úgyhogy én konkrét elméleti kérdésekben szeretném kifejteni a véleményemet, viszonylag röviden, és ezzel kompenzálom azt, hogy nem mindenben felel meg a hozzászólásom az elvártaknak.

Én pontosan erre szerettem volna felhívni a figyelmet, hogy az arányos kifejezésnek és fogalomnak azért van egy szakmai része és egy politikai része is. A szakmai részt Wiener korábbi képviselőtársam szerintem nagyon jól elmondta és kifejtette, csupán annyi problémám volt vele, hogy mindig reflektált a politikai oldalra is.

Én nem vagyok húsz éve képviselő, de azt tapasztalom, hogy általában a győzteseknek mindig arányos az a választási rendszer, amelyben megszerezték a győzelmet, a veszteseknek pedig mindig aránytalan. Ennek megfelelően ezen a kifejezőskultúrán szerintem a következő húsz évben sem fogunk tudni változtatni.

Pontosan ezért csupán a zárt listás választási rendszert ebből a megközelítésből arányosnak nevezni, ettől azért óvnék mindenkit. Az én meglátásom az, hogy itt az albizottságban is, és a sajtónyilatkozatokban is mindenki arra tett ígéretet, hogy arra törekszik, hogy a jelenlegihez képest arányosabb választási rendszer legyen Magyarországon.

Pontosan ezért az én megítélésem szerint egy vegyes rendszer is lehet a jelenleginél arányosabb, megfelelhet ezeknek a kritériumoknak, adott esetben még azokat az anomáliákat is ki tudja szűrni, amelyre pontosan a zárt listás rendszer kapcsán Karácsony képviselőtársam néhány perccel ezelőtt rámutatott.

Ennek megfelelően én azt gondolom, egyéni képviselőként is, immár második ciklusban, hogy a vegyes rendszer preferálandó, és a vegyes rendszerben is lehet arányosabb rendszert kialakítani a jelenlegihez képest.

A másik megjegyzésem az, hogy az én meglátásom szerint csak egyféle magyar állampolgárság lehet, nem lehet kétféle. Ennek megfelelően, ha úgy döntünk, hogy minden magyar állampolgár számára lehetőséget biztosítunk a választásokon való részvételre, akkor abban nem lehet más feltétel.

Ennek megfelelően én a magam részéről maximálisan támogatom a Magyarország határain túl élő honfitársaink választójogát. Köszönöm szépen a figyelmet.

ELNÖK: Köszönöm. Gyüre Csaba!

DR. GYÜRE CSABA (Jobbik): Köszönöm szépen, elnök úr. Az MSZP javaslatában mindenféleképpen az pozitív, és abban mind a két párt egyetértett, illetve mind a három ellenzéki párt egyetértett abban, hogy az arányosabb rendszer felé kellene elmozdulnunk. Nyilván szóban ezt a Fidesz is elmondta, de az önkormányzati választásokkal kapcsolatos törvény módosításánál, amelyet a kétharmados többség keresztülvitt, teljesen egyértelműen látszott az, hogy ez a törekvés álszent, hiszen mondani mondja, de éppen az ellenkezőjét teszi. Ezért is várjuk kíváncsian, hogy milyen lesz majd az a törvénytervezet, amit megkapunk, mert a T/18-as eléggé keretjellegű, és nyilván tudtuk azt, hogy ez sok tekintetben vagy alapjaiban fog módosulni és megváltozni.

Tehát ezzel a résszel kapcsolatban, hogy arányosabb lesz, itt már hallottunk kritikát, hogy arányos vagy nem arányos. Nyilván azt is hallottuk, és tényleg egy szenzációs előadásban Wiener György úrtól, hogy tulajdonképpen ez az arányosság mennyire nem létezik tökéletesen. Egy biztos, hogy ebből az tűnik ki, hogy ez egy jóval arányosabb rendszert hozna, amivel önmagában egyetértünk.

Amivel viszont nem tudunk egyetérteni, az, hogy a magyar tradíciótól, hagyományoktól teljesen különbözik ez a választási rendszer, hiszen pusztán listás választás Magyarországon nem ismert. Tehát az egyéni jelöltek, a közvetlenség, a jelöltek ismertsége mindig nagyon fontos volt, és a Jobbik Magyarorszáért Mozgalom ezt mindenféleképpen fontosnak tartja, és a jövőben is fenn kívánja tartani.

Hallottunk arról is nagyon jó előadást, hogy tulajdonképpen ebben a lecsökkent létszámú parlamentben ezt milyen nehéz megoldani, de mi mindenképpen ezt választjuk. Tehát arányos rendszert, a Jobbik Magyarorszáért ezt preferálja, és leginkább ebben a német rendszer az, amelyet mi arányosnak tartunk, ahol mind az egyéni, mind pedig a listás mandátumok kiosztása megtörténik, a kétféle rendszer együtt él, tehát a vegyes rendszer együtt él, viszont egy jóval arányosabb mandátumkiosztásra kerülhet sor.

Tehát itt mindenképpen a vegyes rendszert preferáljuk.

Nyilván a T/20. számú törvényjavaslat száma alapján is egyértelműen látszik az, hogy ez a ciklus elején lett benyújtva, és tudjuk jól, hogy rögtön a legelején benyújtotta az MSZP ezt a törvényjavaslatot. Nyilván nem volt még ismeretes, és nem láttuk azt, hogy időszerűen változtatta volna az MSZP ezt a javaslatát, tehát amelyek itt hiányoznak. Egyrészt mondjuk erre vonatkozóan az MSZP már többször kifejtette az álláspontját a határon túl élő magyarok szavazati jogával kapcsolatosan, és ezt Horváth Zsolt képviselőtársam is felvetette, hogy ezzel ő, illetve a pártja nem ért egyet. Ezt mi is hiányoljuk, illetve nyilván erre vonatkozóan adtunk is be módosító javaslatot a T/18-as törvényjavaslathoz. Tehát ez az egyik része.

A másik pedig, ami meghatározásra került annak idején, arról szólt a kormányzati többség javaslata alapján, hogy a nem Magyarországon élő nemzeti kisebbségek is meghatározott mértékben és számban kapjanak szavazati jogot Magyarországon. Tehát ez az, ami hiányzik véleményem szerint ebből a javaslatból, amit esetleg még lehetne időszerűen megváltoztatni, illetve kiegészíteni, és akkor teljesebb képet kapnánk.

A kopogtatócédulák gyűjtése nyilván itt speciális, nyilván az egyéni rendszer, az egyéni indulási jog hiányzik. Hasonló kopogtatócédula-gyűjtési módot ír elő a törvényjavaslat, mint ami eddig volt, egy kicsit kevesebb kopogtató cédula összegyűjtésével, amely tulajdonképpen nem 750, hanem arányosítva, figyelembe véve a változásokat, ezt körülbelül 500-ra viszi le. Tehát egy könnyebb indulási jogot eredményez, ami mindenféleképpen célszerűnek tűnik, és demokratikusabb rendszer, amennyiben alacsonyabb a kopogtató cédulák száma.

Karácsony Gergely képviselőtársam ezzel kapcsolatban elmondta, hogy mindenféleképpen egy még ettől is egyszerűbb, könnyebb rendszer lenne jó. Nyilván ezt a Jobbik Magyarorszáért Mozgalom támogatja, amennyiben egy jó rendszert találunk arra nézve, hogy ez hogyan kerüljön kiváltásra vagy könnyítésre, akkor azt mi is a magunk részéről támogatjuk. Körülbelül ennyi. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Átadom az ülés vezetését Lamperth Mónikának, egy szókérés és egy felszólalás erejéig.

(Az ülés vezetését dr. Lamperth Mónika, az albizottság alelnöke veszi át.)

ELNÖK: Köszönöm szépen. Salamon elnök úré a szó!

DR. SALAMON LÁSZLÓ (KDNP): Köszönöm a szót. Tisztelt Albizottság! A KDNP nevében tudok értelemszerűen nyilatkozni, illetve ha megengedik, ide kapcsolnám a Szocialista Párt javaslata helyzetének az értékelését. Ez most talán egy kicsit nyugtalanítóan hatott...

ELNÖK: Mi egészen nyugodtan fogadjuk! *(Derültség.)*

DR. SALAMON LÁSZLÓ (KDNP):... de meg fogják látni. Tehát én most ezen címszó alatt arról fogok egy kicsit elmélkedni, hogy az a javaslat, úgy, ahogy le van írva, milyen esélyű, a különböző pártok általam ismert állásfoglalásainak a tükrében.

Tényleg tartom magam a saját magam által megszabott vagy nem megszabott - mert a magam számára szabhatom csak meg, a többiek számára csak ajánlottam – közelítéshez, hogy igyekszem a konkrétumoknál maradni.

Tehát a Szocialista Párt javaslata az összes javaslathoz képest az egyedüli, ami tiszta listás, vagyis teljesen arányos rendszerre épít. Ehhez képest én úgy értékelem, hogy a többi frakció valamiféle vegyes rendszert el tud fogadni. Hogy ez milyen vegyes rendszer, azon vita

van köztünk, vagy abban még nem alakult ki egységes vélemény, de az arányosítás – ha jól értelmezem a dolgot – kérdése a vegyes rendszer keretein belül merül fel.

A Kereszténydemokrata Néppárt ez utóbbi koordinátarendszerben gondolkodik. Tehát mi egy tisztán arányos rendszert nem fogunk tudni támogatni, és azt gondolom, bár nem az én dolgom kimondani ezt, de a Fidesz álláspontja is hasonló. Ezt a frakcióülésünk után világossá is tettük.

Tehát olyan témákban, amelyekben álláspontokat határozottan megfogalmaztunk, hadd tegyem hozzá, szerintem vannak még nyitott kérdések, amelyeket el kell döntenie magának a Fidesznek, hogy merre gondolkodik, például az, hogy az arányosság a vegyes rendszeren belül hogyan alakuljon. Ez még egy nyitott kérdés. De nem megyek bele, mert a Lehet Más a Politika törvényjavaslatának az ismertetése kapcsán ahhoz jobban fog illeni az ilyen irányú hozzászólásom. Tehát a gondolatmenetemet itt most lezárom. De egy biztos, hogy a tiszta listás rendszert nem támogatom, nem támogatjuk.

Karácsony Gergely észrevétele nagyon fontos, ami ezen belül rámutat arra, hogy a kompenzációs elem itt túlzott mértékben jelenik meg, és tényleg oda vezet, hogy a kisebb pártokat juttatja olyan képviselőre, ráadásul meg kell mondanom, ha nincs egyéni képviselő, akkor a töredékszavazatok funkciója sokkal kisebb szerintem, mert a töredékszavazatok jobbra az egyéni választókerületekben keletkeznek a vegyes rendszerben is. Keletkeznek természetesen a listás választási elemekben is, hiszen a be nem töltött mandátumok és a kétharmados szabály, nem részletezem, hiszen tudjuk, hogy miről beszélünk, ott is vannak töredékszavazatok. Én, őszintén szólva nem számoltam utána matematikailag, hogy a töredékszavazatok eme két fajtája közül melyik a több, de az az érzésem, hogy az egyéni választókerületekben számszakilag lényegesen több töredékszavazat keletkezik. Ha pedig ez igaz, akkor ha most összevetem a mostani rendszerrel, 152 területi listás helyhez képest 58 országos listás hely, tehát a kétféle lista aránya egymáshoz 1:4-hez, mert 210-ből 58 országos lista, az 152 területi lista, az más kérdés, hogy ez változik, csúszhat. Ez külön árnyalja a dolgot. Ennél az arálynál még nagyobb szerepet kap a kompenzáció, hiszen itt 85 mandátum lenne kompenzációs mandátum, és 135 lenne a területi listás mandátum.

Tehát amiről Karácsony Gergely beszél, az fokozottabban érvényes, és én ehhez csak azt tenném hozzá ennél a javaslatnál, hogy indokolatlan, hiszen kevesebb lesz a kompenzációs lista alapjául szolgáló töredékszavazat. Ennyit a választási rendszerről.

És van még két elem, amiben mi szögesen más állásponton vagyunk. Az egyik a külhoni magyarok választójoga. Itt is engedjék meg, hogy csak értékeljem, vagy inkább úgy mondom, hogy emlékeztessen önöket vagy felhívjam a bizottság figyelmét, hogy a kormányzó pártszövetségen kívül az egyik ellenzéki párt, a Jobbik ugyanezen az állásponton van. Tehát itt van egy, a kormánytöbbségen túlmutató többség ebben a kérdésben. A Lehet Más a Politika javaslata ugyan nem tartalmaz erre nézve megoldást, de ha jól emlékszem – és majd Karácsony Gergely biztosan nyilatkozik afelől, hogy ehhez tartja-e magát szóban -, valamiféle képviselőt az LMP sem zárt ki. De az, hogy a határon kívül élő külhoni magyar állampolgároknak ne legyen választójoguk, ezt a KDNP és hozzá merem megint csak tenni, hogy a Fidesz sem fogadja el. Ez világos. Most már azt mondhatom, hogy a politikai akarat egy frakciódöntésben megnyilatkozott. Ezt nincs okunk gyengíteni vagy szépíteni. Tehát ebben van egy nagyon határozott álláspontja a frakciószövetségnek.

A harmadik dolog, lemaradt, én így mondom, mert nem is tudom, hogy miért, fogjuk fel a jobbik variációt, hogy lemaradt a nemzeti és etnikai kisebbségek képviselője, ami egy nagyon húzós dolog. Már olyan értelemben, szakmai értelemben mondom, hogy húzós dolog, irtó nehéz jó megoldást találni rá. Mi is sokat kínlódtunk a frakcióhétyvégén, és nincs meg a Fidesz Magyar Polgári Szövetség konkrét javaslata sem. Tehát ezeket egy kicsit – ha szabad így mondani – mentségére mondom annak, hogy miért késik a mi törvényjavaslatunk, hiszen

egy normaszövegben erre is pontosan ki kell térni. De azt, hogy ne legyen semmiféle képviselő, nem támogatja a Fidesz Magyar Polgári Szövetség. A frakcióülésen erről is hoztunk egy, saját álláspontunkat meghatározó döntést, tehát amihez mi ezeken a tárgyalásokon – így fogalmaznék – tartani kívánjuk magunkat.

Tehát vegyes rendszerben gondolkodunk, a külföldi magyarok választójogának a megadásában gondolkodunk, a nemzeti és etnikai kisebbségek valamiféle képviselőjének a biztosításában gondolkodunk. Ezeket a pontokat a Szocialista Párt javaslata nem elégíti ki, egy másik koordinátarendszerben gondolkodik ez a javaslat. A maga koordinátarendszerében elismerem, hogy logikus, elismerem, hogy azok a jellemzők igazak rá, amit Wiener György mond, ezért mondom, hogy nem akarok elméleti vitát folytatni, mert azok a számok, adatok, hivatkozások, amelyek itt elhangzottak, azok úgy vannak.

Tehát még egyszer mondom: ezekben a pontokban mi más prioritásokat szeretnénk érvényesíteni. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Visszaadom az elnöklést Salamon elnök úrnak.

(Az ülés vezetését dr. Salamon László, az albizottság elnöke veszi át.)

ELNÖK: Kérdezem, hogy más hozzászólás van-e még. Wiener György!

DR. WIENER GYÖRGY, az MSZP szakértője: Köszönöm a szót, elnök úr. Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Albizottság! Én nagyon röviden reflektálnék Karácsony Gergely és Horváth Zsolt felvetéseire.

Az MSZP is természetesen a vegyes rendszert támogatta és híve annak tulajdonképpen ma is, hogy legyen lehetőség egyéni jelöltre szavazni. De a nagyon alacsony parlamenti létszám miatt az arányos megoldás ilyen keretben már nem igazán biztosítható, erre egyébként korábban utaltam.

Nem szerettem soha a személyi tekintélyre való hivatkozást, de most kivételesen egy MDF-es vezető politikusra, Antall Józsefre utalnék, aki a kerekasztal-tárgyalásokon kifejtette, hogy egy bizonyos parlamenti létszám alatt nem lehet egy olyan vegyes rendszert működtetni, ami ne legyen vagy teljesen torz, vagy ne eredményezzen olyan hatalmas egyéni választókerületeket, amelyekben már elvész az egyéni jelöltre való szavazás értelme.

Szóba kerültek itt a hagyományok. Amikor 1848-ban az 1848. évi 5. törvénycikkkel bevezették Magyarországon is a népképviselői választási szisztémát, akkor 377 egyéni választókerület volt a mostani Magyarország, plusz úgy mond még az idetartozó Nagy-Magyarország területén, Erdélyt leszámítva, mert Erdélynek még volt 73 plusz képviselői helye. Akkoriban a választójog a népesség 7-10 százalékára terjedt ki, tehát teljes mértékű volt a kapcsolódás a választók és a megválasztott között, ezer alatt volt általában egy választókerületben a választásra jogosultak száma. Volt olyan megválasztásra került, aki néhány száz szavazatot kapott mindössze. Ez mondjuk érthető is.

Amennyiben viszont nagyon nagyok ezek a választókerületek, mondjuk 100, 110 vagy 90 van belőlük, akkor egy olyan óriási probléma lép fel, hogy a nagy területi kiterjedés, a magas népességszám és a magas településszám az egyéni körzeti megoldásból származó előnyöket megszünteti, és csak az az egy pozitívuma marad, hogy benne az aránytalanság egyértelműen érvényesül.

Valóban van arra lehetőség, hogy a vegyes rendszerben valamivel arányosabb megoldást el lehessen érni, a Fidesz korábban benyújtott, azt hiszem, T/18. szám alatti törvényjavaslata nagyon csekély mértékben, de a mostaninál arányosabb eredményt tenne lehetővé.

Elvégeztem egy számítást, még korábban egy konferenciára felkészülve, ahol ez is téma volt. Ha 200 fős parlamentet feltételezek, és a 2010-es választási eredményekből indulok ki, akkor a mandátummegoszlás az alábbi lett volna. 130 hely a Fidesz-KDNP-nek, 32 hely az MSZP-nek, 26 hely a Jobbiknak és 14 hely az LMP-nek. Tehát ez a szisztéma is érdekes módon a legkisebb pártot – bár csak minimálisan arányosított volna – kedvezményezte, és ebben a rendszerben egy mandátuma hiányzott volna a Fidesz-KDNP-nek a kétharmados többséghez. De 2,91 százalékkal lett volna a Loosemore-Hanby index szerint a szisztéma arányosabb.

Végezetül Karácsony Gergely felvetésére nagyon röviden reflektálnék, még ami a preferenciát illeti. Valóban van egy ilyen európai tendencia, hogy a zárt listákat preferenciákkal próbálják feloldani, de van ennek egy ellenkező irányú folyamata is, például az olaszoknál, ahol arról volt népszavazás, hogy ne lehessen három személyt megjelölni, csak egyet. Ezzel kezdődött az ottani nagy választási reform, mert ez a preferenciális megoldás Közép- és főleg Dél-Olaszországban a politikai korrupciónak volt az egyik meghatározó eszköze. Egyszerűen fizettek azért, hogy a listán őt jelöljék be. Ezért ott az ellenkező irányú folyamat indult meg. És valóban van arra történelmi tapasztalat, hogy jobb eredménnyel kevesebb mandátumot lehet szerezni, de azért ez döntően nem az arányos rendszerekre, hanem a többségi rendszerekre jellemző, főleg a kétfordulósokra. Az más kérdés, hogy amennyiben nem osztós módszert, hanem úgynevezett természetes hányados módszert alkalmazunk, akkor a matematika szabályai alapján ennek van esélye, ezt hívják Alabama-paradoxonnak az Egyesült Államok tapasztalatai alapján, de ez ott nem a választással függött össze, hanem azzal, hogy egy adott tagállamnak hány képviselői helye legyen a képviselőházban. Tehát ez egy matematikai probléma, ez kiiktathatatlan, amennyiben természetes hányados módszert alkalmazunk, ha csak osztós módszert alkalmazunk, akkor ez a probléma nem lép fel. Köszönöm a figyelmet.

ELNÖK: Köszönöm. Ha más hozzászólás nincs, Lamperth Mónika jelezte, hogy szeretne válaszolni a vitában elhangzottakra.

DR. LAMPERTH MÓNIKA (MSZP): Köszönöm szépen, és őszintén mondom, hogy igazán élvezetes volt ez a vita. Amit külön élvezek, ezt csak tekintsék egy ilyen személyes megnyilvánulásnak, hogy itt más a hangvétel, mint időnként a plenáris ülésen, és ez nekem jót tesz.

De a konkrét javaslatokat és véleményeket illetően. Amikor Horváth Zsolt képviselőtársam azt mondta, hogy a győztesnek arányos, a vesztesnek pedig nem arányos a választások után a rendszer, persze, nem akarok semmilyen megállapítást az ő szájába adni, de én inkább úgy éreztem, mintha azt akarná mondani, hogy a győztes ezt igazságosnak tartja, a vesztes pedig igazságtalannak. Ugyanis az arányosság ilyen szempontból nem politikai fokmérő, hanem ez egy szakmai kérdés, és azt gondolom, hogy inkább ezt kellene vizsgálni, talán nem is az igazságosság szempontjából, hanem a politikai megfontolásból, hogy egy választási törvény megalkotásakor a jogalkotó melyik szempontot tartja fontosabbnak.

Mi itt jó néhányan érvelünk az arányos vagy arányosabb rendszer mellett, egyben le is tesszük a voksunkat a konszenzuális érték mellett, de nyilván lehet a többségi rendszer mellett is érveket felhozni.

A tisztán listás vagy vegyes rendszer kérdése, ezt többen is érintették. Mi világossá tettük, és Wiener György nagyon precízen bemutatta, hogy a korábban a vegyes rendszert támogató szocialista álláspont miért alakult át, és miért változtattunk egy listás szisztéma irányába. Azért, mert olyan erős társadalmi igény mutatkozott arra nézve, hogy legyen kisebb a parlament, hogy mi elfogadtuk, hogy mi is kimunkálunk egy kisebb parlamentre vonatkozó

javaslatot, de aztán belebotlottunk mindazokba az akadályokba, amelyekről Wiener György volt képviselőtársam, kollégám beszélt.

Ezért úgy gondoltuk, hogy ezt a kompromisszumot mi megkötnénk, és ezért tettük ezt a javaslatot. De én korábban is elmondtam, szeretném megerősíteni, hogy mi az arányosságot vagy az arányosabb rendszert tartjuk meghatározónak, tehát ha van komoly igény a kormányoldalon arra, hogy megpróbáljunk konszenzussal elfogadni választási törvényt, akkor mi nem fogjuk csak azért, mert az egy vegyes szisztéma, ebből az egyeztetési folyamatból magunkat kizárni.

Tehát én nem tartom kizártnak azt, hogy vegyes szisztémára térjünk vissza, de ott feltétel az, hogy a jelenleginél lényegesen arányosabb legyen. Azt gondolom, hogy ez tiszta és világos, de elmondtam már néhányszor, csak szerettem volna most megerősíteni.

Természetesen a vegyes rendszer is lehet arányosabb. Ezt az LMP javaslata is megmutatja és az először benyújtott, többször hivatkozott T/18-as Fidesz-javaslat is. Tehát nem ez az arányosság fokmérője, csak itt van egy egyensúly, amit a parlamenti létszám és a szisztéma között meg kell találni. Egyébként az erre való törekvést látom az LMP javaslatában, anélkül, hogy előremennék ehhez, ennek a vitájához.

Ha képviselő úr hivatkozott arra, hogy kétszer megválasztották egyéniben, jól teszi, ha büszke rá. Engem háromszor választottak meg egyéniben, és egyszer úgy, erre nagyon büszke vagyok, és bocsánat, hogy itt dicsekszem vele, 2002-ben, amikor is a két forduló között óriási változás volt, és olyan választókerületeket veszített el az MSZP, ahol 10 vagy még annál is magasabb százalékban vezetett, egyedüli szocialista jelöltként a második helyről fordulva tudtam megszerezni a mandátumot. Tehát van azért valami értelme az én számomra a kétfordulós választási rendszernek, és ennek az okairól is lehet persze hosszan beszélni, hogy ennek akkor mi volt az oka.

Azt gondolom, hogy jogos észrevétel volt, amit Salamon László elmondott a nemzeti és etnikai kisebbségek képviseletének a hiányát illetően. Nagyon praktikus volt az az ok, ami miatt ez kimaradt. Természetesen szeretném deklarálni, hogy az MSZP fontosnak tartja a nemzeti és etnikai kisebbségek parlamenti képviseletét, de tekintettel arra, hogy mi sem találtuk meg azt az igazán jó megoldást, ami mögé oda lehetett volna állni, hasonló dilemmákkal vívódtunk, mint amire Salamon László utalt. Nem akartuk, hogy a közfigyelmet elvigye erről a javaslatról. De erről egyszer már beszéltem nyilvánosság előtt, tehát nem új, amit most mondok önöknek, nem akartuk, hogy elvigye a figyelmet ez a „hogyan nyernek mandátumot a nemzeti és etnikai kisebbségek” kérdés az egész törvényjavaslatról.

Ezért azt gondoltuk, hogy a parlamenti vitában, amennyiben ezt érdemben napirendre tűzzük, természetesen közösen megpróbálunk majd kialakítani egy konszenzusos megoldást. Tehát nem valamiféle politikai pálfordulás van e mögött, hogy esetleg mi ne tartanánk ezt fontosnak, egyszerűen arról van szó, hogy mi sem találtuk meg az igazán jó megoldást.

Szeretném megköszönni az észrevételeket, és gondolom, most áttérünk majd a második napirendre, majd valami konklúziója lesz ennek a mai tanácskozásnak. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Előtte még megkérdezem a kormány képviselőit, illetve a választási iroda képviselőit, hogy kívánnak-e felszólalni. *(Nincs jelzés.)* Ha nem, akkor az első napirendi pontot lezárom.

Az LMP képviselőcsoportja által jegyzett T/4146. számon benyújtott tervezet megvitatása

A második napirendi pont az LMP javaslata, tervezete. Karácsony Gergelyt kérem, hogy mutassa be, bár ismerjük, tehát amit még szükségesnek tart, tegye hozzá, adja elő.

KARÁCSONY GERGELY (LMP): Köszönöm a szót, elnök úr. Valóban az LMP frakciója augusztus 8-án benyújtotta a saját választásireform-javaslatát, amelyet röviden azért ismertetnék, leginkább olyan irányból közelítenék, hogy mik voltak azok az alapelvek, amelyek vezettek minket, amikor ezt a javaslatot tettük.

Négy ilyen alapelv van. Az egyiket úgy fogalmaznám meg, hogy egyfajta fontolva haladás, tehát a választási intézmények esetében, főleg akkor, ha azok tényleg jó húsz éve működnek már egy országban, függetlenül attól, hogy azok mennyire tökéletesek vagy tökéletlenek, mindenképpen van egy fontos előnyük. Ha a választópolgárok kitanulták ezeknek a működését, akkor jobban tudnak egy ilyen választási rendszerben eligazodni, jobban tudják az akaratukat képviselni, mintha valamifajta ideális, de egyébként új vagy ki nem tapasztalt választási rendszert fogadnánk el.

Én egyébként a világ legjobb választási rendszerének a dán választási rendszert tartom, de nem '89-ben vagyunk, hogy érvelni kelljen egy választási rendszer mellett, ami egyébként egy ilyen preferenciális listás rendszer, amiben vannak területi szempontok is a jelöltállításban. De itt vagyunk Magyarországon, és van egy olyan választási rendszerünk, ami szerintem alapstruktúrájában támogatható. Az alapstruktúra alatt azt értem, hogy egy vegyes rendszer, illetve azt, hogy ez egy kétfordulós rendszer. Ez volt az egyik alapelv.

A másik az, hogy nyilván ezen belül – ezt nem akarom sokáig ragozni – az arányosság erősítését mi is támogatjuk. Tehát azt gondolom, hogy az elmúlt időszak választásai megmutatták, hogy ilyen szempontból egy kicsit túlságosan is jól működött a rendszer, hogy a kormányzati stabilitást erősítse. Nem akarok hosszan érvelni emellett. Úgy tűnik, hogy ebben konszenzus van a bizottságban, tehát hogy valamifajta arányosítást csináljunk.

Egy harmadik dolog, ahol az LMP a legtöbb problémát látja a jelenlegi választási rendszerrel, az nem is az arányosság vagy aránytalanság kérdése, hanem az a probléma, amit mi úgy nevezünk el, hogy a politikai mező felszabadítása. Tehát ez a választási rendszer nyilván nem önmagában, hanem a politikai kultúrával, a pártszerkezettel és más intézményi tényezőkkel együtt összekapcsolódva, egy nagyon zárt politikai elitet hozott létre. Ha megnézzük, mondjuk a 2006-os választásig azt lehetett látni, hogy Európa egyik legstabilabb pártrendszere volt a magyar.

A 2006-os választásnál mondjuk a parlamenti képviselők újraválasztási aránya Európában az egyik legmagasabb volt az elmúlt évtizedekben. De ezt a stabilitást nem az hozta létre, hogy az emberek annyira szerették ezeket a pártokat, hanem az hozta létre, hogy egy olyan politikai verseny alakult ki, amiben meg voltak nehezítve a belépési korlátok egyfelől, tehát volt egy ilyen típusú probléma. A másik pedig az, hogy a pártokon belüli jelöltkiválasztásban is nagyon erősen érvényesült a pártközpontok akarata, ami persze nyilván nem fog attól megváltozni, hogy más választási rendszer lesz, de lehet behozni olyan ösztönzőket, amelyek megnyitják egy kicsit ezt a fajta elitet. Ettől még nyilván Orbán Viktor fogja ugyanúgy kiválasztani a Fidesz összes egyéni jelöltjét, amíg ő az elnök (*Dr. Lampert Mónika: Lehet, hogy az LMP-ét is.*), de azért legyen ez neki egy kicsit nehezebb, és lehessen a választópolgároknak közvetlenül is valahogy kifejezni a preferenciáikat.

Végül csak a negyedik dologként említtem azt, hogy csökkenteni kell a parlament létszámát, mert azt gondolom, hogy ez egy teljes félreértés, ha a talpáról a feje tetejére állítjuk a reformot és a létszámmal jövünk elsőnek, és utána varrjuk hozzá a kabátot. Egyszerűen azért, mert maga a létszám – és tudom, hogy ez nem egy népszerű dolog, amit mondani fogok – teljesen partikuláris kérdése a választási reformoknak. Az, hogy egy országban mekkora a parlament, az önmagában semmit nem mond arról, hogy ott hogyan működik a demokrácia, jól vagy rosszul. Ráadásul, hogy őszinte legyek, azért a parlamenti képviselők fizetésén lehet, hogy lehetne spórolni azzal, ha egy kicsit kevesebben lennének, de mondjuk a Parlament díszkivilágítása szerintem többbe kerül, mint a parlamenti képviselők fizetése, bár a pontos számokat nem tudom, de hajlok arra, hogy ez valószínűleg így van.

És akkor milyen választási reform vagy struktúra az, ami ebből kialakult? Tehát mi megőriznénk az alapstruktúrát, ezt már említettem. Azt gondolom, hogy az egy vagy két forduló kérdése egy alapvető kérdés. Az egy vagy két forduló azért fontos, mert a kétfordulós szisztéma az, ami képes összekötni, egyszerre érvényesíteni az arányosság és a kormányozhatóság szempontját, mégpedig azért, mert az első fordulók úgy működnek, amelyek tulajdonképpen egy arányos módon kifejezik a választók akaratát, és a második fordulóra – éppen az első forduló eredményei alapján – teljesen világos, a legtöbb esetben kristálytiszta kormányzati alternatívák jönnek létre. És a második fordulóban az emberek már tudnak szavazni a kormányzati stabilitásra, amikor tudják, hogy pontosan milyen koalíciós lehetőségek vannak.

Tehát ha valóban van egy olyan igény bennünk, hogy az arányosságot és a kormányozhatóságot nem akarjuk egymással versenyeztetni, hanem egy olyan szisztémát szeretnénk, ami mind a kettőhöz képes hozzáadni valamit, akkor azt gondolom, hogy a kétfordulós rendszer mellett kell letennünk a garast.

Mivel mi nem tartjuk magunkat ahhoz az ígérethez, hiszen nem tettünk ilyen ígéretet, hogy 200 főnél nem lehet nagyobb a parlament, ezért azt a problémát, amit Wiener képviselőtársam vagy tanár úr - nem is tudom, hogy említsem, nagy tisztelettel mindenképpen – említett, tehát azt, hogy bizonyos szám alatt nem érdemes egyéni választókerületeket kialakítani, ráadásul itt van egy olyan probléma, hogy ezek a választókerületek különben is a megyehatárokbba bele kell hogy férjenek, tehát itt eleve van egy további probléma. Mi nem csökkentenénk olyan radikális mértékben az egyéni körzetek számát, hanem 135 egyéni képviselői mandátum megrajzolását javasoljuk.

Nem a hasunkra ütve született ez a javaslat, hanem megpróbáltuk modellezni, hogy hol van az az optimális pont, amikor még a megyéknek kiosztott mandátumok közötti szóródást még viszonylag egy jó szinten tudjuk tartani. Tehát nyilván, ha a megyehatárokon belül maradunk, akkor ez azt jelenti, hogy ha nagyon kevés körzet van, akkor lehetnek megyék, amelyekben nagyon nagy körzetek vannak, máshol kisebbek, és ez is behoz egy aránytalanságot.

Tehát itt nagyon bonyolult matematikai számítások vannak, amelyek alapján kijön ez a szám. Mi úgy találtuk, hogy ez az a pont, ahol még lehet csökkenteni a minőség rovására. Nem állítom azt, hogy nem lehet ennél kevesebb választókerület Magyarországon, úgy, hogy azok fair módon legyenek kijelölve, de ez egy bizonyos szempontból optimálisnak tűnő pont.

A listás ágat mi úgy alakítanánk át, hogy eltörölnénk a megyei listákat, hiszen ha van egyéni képviselő, akkor a területi képviselő és a személyes képviselő elve érvényesül, és így lehetne tulajdonképpen csökkenteni a listás mandátumok számát is, miközben az arányosságot növelni lehetne.

Ez praktikus azt jelenti, hogy mi egy olyan országos listát alakítanánk ki, amiből 25 mandátum kiosztható, és egy sokkal nagyobb kompenzációs listát hoznánk létre 85 mandátummal az egyéni képviselői szavazatok alapján, tehát a nem nyert képviselők szavazatai alapján.

Azért van szükség erre az arányra, hogy a kompenzációs mandátumok száma nagyobb, hogy viszonylag kis létszám mellett tudjunk kompenzálni. Erre is utalt már Wiener tanár úr, hogy ez is egy probléma, hogy ha bele akarunk férni a 200 főbe, akkor nagyon nehéz ezt a kompenzációt megoldani. Éppen ezért van ez az arány, ugyanakkor fontosnak tartjuk azt, hogy legyen közvetlen listás ág, hogy a pártok be tudják juttatni azokat a politikusokat, akik egyéniben nem akarnak indulni, vagy nem akarnak nyerni, például nőket, például bizonyos szakterületek szakértőit, vagy bizonyos kisebbségi csoportokat. Tehát hogy ne csak az egyéniben dőlhessen el a verseny, nagyon fontos, hogy legyen ezzel együtt is a választók által választott országos ág, ahol mi bevezetnénk egyfajta preferenciális szavazás lehetőségét erre a 25 mandátumra.

Az is nagyon fontos, és ez is része a politikai mező felfordításának, hogy Magyarországon nagyon kevés nő van a parlamentben. Ebben a bizottságban alelnök asszony képviseli a szebbik és egyben okosabbik és empatikusabb nemet. (*Dr. Lamperth Mónika: Érdemes volt ma idejönnöm.*) Ez az arány a parlamentben ma 9 százalék, amivel sajnós – és azt gondolom, hogy ez egy igazi, súlyos politikai kérdés, és nagyon erősen összefügg azzal a politikai kultúrával, ami ma Magyarországon meghonosodott – bizony, majdnem minden ország megelőz minket, és Európában csak azt hiszem, Málta és talán Ukrajna az, ahol ez az arány ennél magasabb.

Az ENSZ egyik bizottsága fel is szólította Magyarországot a nemi kvóta alkalmazására, illetve az Európai Bizottságnak is voltak állásfoglalásai. A mi javaslatunk tulajdonképpen arról szól, hogy két azonos nemű jelölt után egy ellentétes nemű jelöltnek kelljen következni. Tehát ez egy olyan mértékű beavatkozás a pártok jelöltállítási politikájába, ami szerintem bevállalható a diszkrimináció vagy a nemi képviselet javítása érdekében.

Az ajánlócédula-rendszert pedig úgy, ahogy van, eltörölnénk, és ehelyett – nevezzük így – egyfajta morális kauciót vezetnénk be. Nagyon egyszerűen: mi azt gondoljuk, hogy kell valami szűrő, tehát tényleg csak egyszerű szórakozásból valaki ne legyen jelölt, viszont akkor vállalja az, hogy a legszigorúbb átláthatósági szabályoknak veti magát alá, vagyonyilatkozat, az összes cégnyilvántartásban való szereplés, és bizony, mi megnyitnánk a titkosszolgálati levéltárakat is ebben az összefüggésben.

Összességében egy olyan rendszer alakulna ki, ami a jelenleginél arányosabb, viszont a mindenkori legerősebb pártot nagyjából ugyanolyan mértékben juttatja mandátumhoz, mint a jelenlegi. Ezt pontosan végigszámoltuk. Az arányossági mutató még 2010-ben is 7 százalék alatt maradna, tehát még a 2010-es választási eredmény is ebben a szisztémában egy közepesen arányos eredményt hozott volna, és egyébként a korábbi választások pedig kifejezetten az arányos kategóriába sorolnák ezt a modellt, miközben a legnagyobb pártok mandátumaránya csak egy minimális mértékben csökkenne. Egyszerűen őket hozzásegítjük ahhoz, hogy a kormányzáshoz vagy a kormányzás közelébe jussanak, viszont a többi párt között arányosabban osztjuk ki a mandátumot. Ennek része az is, hogy mi leszállítanánk az országos bejutási küszöböt 3 százalékra, éppen azért, hogy folyamatosan a mindenkori politikai elit érezze a kihívást, és a kihívóknak legyen lehetőségük arra, hogy a parlamenten belülről is megfogalmazzák a javaslataikat.

Tehát röviden ennyi. És ami nem a javaslat része, de elnök úr utalt rá, éppen ezért szeretném kiegészíteni, hogy az LMP sem támogatja a magyarországi lakhellyel rendelkező állampolgárok szavazati jogát. Sokféle érvet lehetne mondani, hadd mondjak erre egy érzelmi érvet. Ez pedig az, hogy tudomásul kell vennünk, vagy érdemes azt látnunk, hogy a kettős állampolgárságnak, amit az LMP jó szívvvel megszavazott, és egyébként nyilván a szavazati jog megadásának is alapvetően az a célja, hogy valahogy az elszakított területeken élő magyarságot egységesítse. Szerintem egy ilyen választójog nem fogja egységesíteni, sőt, ennek a választójognak pontosan az ellenkezője lesz a hatása. Nagyon nagy az elutasítottsága a határon túli magyar állampolgárok szavazati jogának, még a Fidesz-szavazók 70 százaléka sem támogatja egyébként. A Jobbik-szavazók többsége sem támogatja, ha jól emlékszem a vonatkozó számokra. Nyilvánvalóan van a magyarországi állampolgároknak egy olyan igény, hogy az ő adójukból, az ő kormányukról adott esetben ők szeretnének dönteni.

Ez az igény jogos, ugyanakkor az az igény is jogos, hogy valamifajta képviseletet adjunk a határon túl élő állampolgároknak. Éppen ezért az LMP a napokban be fogja nyújtani a most már kodifikált javaslatát, ami egyfajta ilyen nemzeti összetartozás tanács felállításáról szólna, ami ha úgy tetszik, sokkal komolyabb súlyt adna a határon túli magyar állampolgárok által választott testületnek, ugyanis vétőjoga lenne a határon túli magyarokkal kapcsolatos parlamenti döntések esetében.

De ha itt mondjuk néhány képviselőt a határon túlról választanak, nekik nem lesz érdemi befolyásuk ezekre a döntésekre, ugyanakkor belekerülnek egyfajta politikai küzdelembe, és bizony, ott a lövészárkok egyik oldalára fogja őket lökdösni a politika. Ez szerintem nagyon kártékony, mi éppen ezért nem támogatjuk. Tehát mi szeretnénk, ha ez a fajta nemzeti összetartozás a képviselőt által erősítve lenne, és ezt veszélyeztetve látjuk az által az egyszerű tény által, hogy a magyarországi állampolgárok bizony, nem szívesen adnák meg ezt a választójogot. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Lamperth Mónika kért szót.

DR. LAMPERTH MÓNIKA (MSZP): Köszönöm szépen. Szeretném előrebecsátani és elnézést kérek elnök úrtól és valamennyi jelenlétől, hogy még mielőtt elnök úr kiírta az ülést, én elköteleztem magam egy programra, tehát nekem rövidesen el kell mennem. Nagyon ellenszenves nekem, ha valaki elmondja a véleményét és utána elmegy, de most kényszerhelyzetben vagyok, mert itt is szerettem volna részt venni, és azt a programot is elvégezni.

Az LMP javaslata egy jó kiindulási alap a vitára, hiszen ahogy eddig is elmondtuk, és amit itt Karácsony képviselő úr felsorolt, négy elvet, amelynek mentén elkészítették a javaslatot, abban vannak olyanok, amelyeket mi támogatunk, és amelyet saját magunk is alapelvnek tartunk. Ilyen feltétlenül az arányosabb rendszer szempontja, de azt gondolom, hogy a fontolva haladás mellett elmondott érvek is mérlegelendők.

Tehát úgy gondoljuk, hogy fűződik ahhoz érdek valóban, hogy a választópolgárok a rendszer legalább alapvető összefüggéseit ismerjék. Ez azért nagyon érdekes most, mert nekem volt olyan személyes példám egy lakossági fórumon, hogy megkérdezte tőlem egy választópolgár, hogy nem érti, hogy miért nem egy frakcióban ülünk Mátrai Mártával, hiszen ő is kaposvári.

Tehát azt akarom ezzel a példával elmondani, hogy az állampolgárok az alapvető összefüggéseit a rendszernek értsék, és hogy mikor, mire és milyen szempontok alapján adják a voksukat, azt gondolom, hogy ez érték. Ezért tudom támogatni ezt a szempontot.

Az, hogy a parlament létszámát csökkenteni kell vagy nem, azt gondolom, hogy szakmai szempontból egyet lehet érteni azzal, amit Karácsony Gergely elmondott. De ugyanakkor azt is figyelembe kell venni, hogy jóllehet, amikor először ezek az érvek a nyilvánosság előtt elhangzottak, hogy kisebb parlamentre van szükség, akkor ebben persze volt valami kis hangyányi demagógia, és politikai haszonszerzés céljából történt, merthogy kialakult ma már a magyar társadalomban az a kép, hogy a politikusnak a szinonimája az ingyenélő, ott ül a vastag fizetésért, vagy ott sem ül, még be sem dugja az orrát, csak felveszi a hihetetlen nagy zsét, és egyébként pedig semmi hasznot nem hajt a magyar társadalomnak. Nem örülök, hogy ez a kép kialakult, nem örülök, mert ez nem tesz jót a demokráciának, de mégis kétségtelen, hogy egy ilyen kép kialakult, és erre jól lehet alapozni egy ilyen álláspontot.

De ha a magyar társadalomban azzal lehet erősíteni a politika iránti bizalmat, hogy egy ilyen elvárásnak megfelelünk, akkor azt gondolom, hogy ezt meg kell tenni. Miközben ismerjük a kérdés felvetésének a motívumait, de van abban felelősségünk, hogy közösen próbáljuk meg valamilyen módon erősíteni a politikai elitbe és a parlamentbe vetett bizalmat.

A politikai elit felbontása, mint negyedik szempont, ez egy érdekes szempont volt nekem. Én ezt sokkal differenciáltabbnak látom, de most nem akarok ebbe részletesen belemenni, mert szerintem elvinné a lényegtől a figyelmet.

Tehát amint mondtam, főként az arányosság miatt ezt egy jó vitaalapnak tartom, és az is nyilvánvalóvá vált ebből a javaslatból, hogy a vegyes szisztémában is lehet jóval

arányosabb rendszer, hiszen a 85 kompenzációs mandátum egy komoly arányosításnak ad lehetőséget a választási számtan alapján.

Van néhány olyan elgondolás, ami nekem szimpatikus, meg én szellemesnek tartom, erre nincs MSZP-határozat, de most nem is azért vagyunk itt. Nekem ez például, hogy a választókerületek lehatárolását egy kvázi független bizottság végezze, és szakmailag is jól megtámasztotta itt a javaslat, hogy doktornak, meg nem tudom, minek kell lennie, nekem ez szimpatikus, szellemes dolognak tűnik. De ismerve a mai magyar gyakorlatot, azért ma olyan iszonyú erővel betette a lábát mindenhová a politika, és ma olyan nagyon komoly döntéseket erős politikai megfontolásból keresztül tudott vinni a kétharmados többség, hogy csak szeretném egy kicsit – hogy úgy mondjam – szkeptikusan kifejtteni azt, hogy én ma nem hiszek abban, hogy egy ilyen bizottságot politikamentesen lehetne létrehozni. Miközben egyébként kívánatos lenne, tehát az ötlet, a gondolat nekem szimpatikus. Tehát ha ezt nyitottan fogadja a kormánytöbbség, akkor azt gondolom, hogy ezen érdemes komolyan gondolkodni. Nekem tetszik.

Nekem ugyancsak tetszik a női kvóta. Én kvótapárti voltam mindig is. Az MSZP belső választási szabályai tartalmazznak ilyen előírást, és nem azért mondom, hogy személyes szempontokat itt erősítsek, mert nekem egyetlenegy párttiszségnél sem volt szükségem soha a kvóta segítségére, tehát mindig az ivarérett férfiak mezőnyében indultam, és tudtam elérni a megfelelő, vagy általam fontosnak tartott pozíciót. Azért ironizáltam ezen, mert nálunk van ifjúsági kvóta is, tehát nálunk ez a három kategória van: ifjúsági kvóta, női kvóta és az ivarérett férfiak kvótája, már bocsánatot kérek a viccelődésért, komoly dologról van szó.

Szóval én ezeket a szempontokat szerettem volna itt az asztalra tenni, és azt szeretném kérni a kormánypárti képviselőtársaimtól, hogy azokat az érveket, amelyeket itt elmondunk, és azokat az elemeket, amelyeket esetleg közösen támogatandónak találunk, azokat akár már a most éppen írás alatt lévő, saját normaszöveg-tervezetnél vegyék figyelembe, hiszen ezt az értelmét láttam a mai vitának, ahogyan azt az elején is elmondtam.

Még egyszer elnézést kérek, hogy el kell mennem, de már fél egykor van egy másik programom. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Annyit esetleg kérhetek, ameddig én most szót kérnék, hogy addig átvegye az elnöklést. *(Dr. Lamperth Mónika: Szívesen.)* Mondja meg az alelnök asszony, hogy mennyi időm van. Öt perc? *(Lamperth Mónika: Mondja nyugodtan!)*

(Az ülés vezetését dr. Lamperth Mónika, az albizottság alelnöke veszi át.)

DR. SALAMON LÁSZLÓ (KDNP): Tisztelt Bizottság! Köszönöm a szót az alelnök asszonytól. Azért vágtam én most elébe, mert bár a további hozzászólási lehetőségeken rugalmasan túl lehet lépni akkor is, ha nem tudom átadni senkinek sem az elnöklést, de mégis próbáljuk megtartani.

Nagyon röviden elmondanám az elhangzottakkal kapcsolatosan, az LMP javaslatára a KDNP álláspontját. Azzal én nem vitatkozom, csak emlékeztetek arra, hogy a választási reform ma ugyan négy okból elkerülhetetlen, de amikor egyáltalán felmerült, hogy legyen, akkor egy ok létezett igazán, a kisebb parlament létrehozása.

Most ezen lehet vitatkozni, hogy ez fontos, nem fontos, én elismerem, hogy ez egy külön kérdés, de itt is csak el kell mondanom, hogy ezt a pontot a Fidesz-KDNP pártszövetség meglehetősen lényeges elemként kezeli.

A másik három ok egyébként ezen túlmegy, tehát ma már ettől függetlenül is valóban elkerülhetetlen a reform. Egyrészt a választókerületek egyenlőtlenségének a rendbetétele, lásd alkotmánybírói döntés, másrészt a külhoni magyarok választójoga, ami most placra került, az alkotmány megnyitotta ennek megteremtésének a lehetőségét. A harmadik egy

megoldatlan kérdés: a nemzeti és etnikai kisebbségek, bár ezért önmagában nem kellene választójogi reformot csinálni, de ez így már együtt egy olyan halmaz, ami a reformot szükségessé teszi.

Most, amikor a Lehet Más a Politika javaslatát olvasom, és nézem ezt a 245 főt, és ezt összevetem a mi pártszövetségünk álláspontjával, akkor azokat az irányokat keresem, amivel a mi számbeli kereteink között lehet esetleg megvalósítani valamit, ami megjelenik itt célként. A lehetőséget hangsúlyozom, abban az értelemben is, hogy még egyszer mondom – és ennyiben nincs könnyű helyzetem -, a Fidesz-KDNP pártszövetségen belül abban, hogy a rendszer legyen-e arányosabb egyáltalán, vagy ha igen, mennyire arányosabb, ebben nincs döntés.

Tehát ebben nem tudok álláspontot képviselni, de a kérdést azért fel tudom tenni Karácsony Gergelynek, és egyáltalán el tudom itt mondani. Tudniillik, és közbevetőleg meg kell jegyezni, ameddig úgy látszik, a Fidesz-KDNP eljutott, hogy ugyan kompenzációs lista nincs, az összlétszám miatt ez nem mindegy, de kompenzációs töredékszavazat-számítás van. Tehát valami olyasmi elképzelés formálódik nálunk, hogy a listás mandátumok kétféle szavazat alapján kerülnek kiosztásra, mely szavazatok bekerülnének együtt abba a nagy kalapba, hogy a lista alapjául szolgáló szavazatok, egyrészt a pártokra leadott direkt szavazatok, miközben a pártok egy országos listával indulnak... *(Dr. Lampert Mónika: És vele valahogy bejönne a töredék?)*... és a töredékszavazatok.

De most persze, hogy a töredékszavazatokat hogyan számolom, ez az a részletkérdés, amire szokták mondani, hogy a részletekben lakik az ördög, mert az, hogy hogyan számolom, ahhoz képest ez még akár arányosabb is lehet a jelenleginél, de az is lehet, hogy aránytalanabb. Erre én most nem tudok választ adni, én csak azt a kérdést teszem fel, hogy tudunk-e esetleg abban közösen gondolkodni, hogy úgy oldjuk meg a létszámügyet, a 200 körülit, hogy ilyen – hogy mondjam – kettős természetű, de egységes országos listában gondolkodunk, amiben szerintem a lehetősége, nyilván a részletektől függ, akár az arányosabb rendszer létrehozásának is benne foglaltatik.

A másik kérdés ezzel összefüggésben, amit Karácsony Gergely nagyon komolyan szokott hangsúlyozni, hogy lehet-e 90 uszke 110 egyéni választókerületet csinálni. Én erre csak azt tudom mondani, hogy amikor a Fidesz-KDNP előterjeszti a javaslatát, akkor nyilvánvalóan erre nézve is ki kell terjednie ennek a javaslatnak, hogy ez hogyan néz ki. Mert kormányrendeletre úgyse lehet bízni a választókerületi beosztást, hiszen az Alkotmánybíróság nemcsak az egyenlőség sérelme okán semmisítette ezt meg, hanem jogforrási szint okán, tehát ennek törvényi szinten kell rendeződnie, más nem lehet.

Egyébként, ami a módosítást illeti, én azt mondom, hogy vagy bizottsággal vagy bizottság nélkül, de a világon mindenütt a parlamenté a döntési jogkör. Amennyire én az angol rendszert ismerem, ott is van bizottság, amelyik javasol a választókerületre. Kétségtelenül olyan tekintélye van ennek a javaslatnak, hogy a parlament ezt el szokta fogadni.

Tehát ez az eleme a közjognak, amit úgy hívunk, hogy szokásjog, nincs törvénybe foglalva. Nem írják le az angolok sem törvényben, hogy a parlament kötve van egy bizottság, egy mondjuk társadalmi bizottság, vagy ha nem is társadalmi, de nem állami szervnek minősülő bizottság döntéséhez.

Tehát nyilvánvalóan itt a végső hatáskör biztos, hogy a parlamenté lesz, és szerintem törvényi szinten kell szabályozni. Gondolom én, ezt KDNP-s álláspontként, véleményként tessék inkább értelmezni.

Azt gondolom, hogy amire még indokolt kitérni az LMP javaslata kapcsán, és akkor tényleg nem tartjuk itt tovább a lelnök asszonyt kényszerűen elnökölni, az a kvóta. Én természetesen magam is azt gondolom, hogy a hölgyeknek a politikában való részvétele messze esik attól, amit eszményinek tartunk, és egyáltalán mi az, hogy eszményi? *(Dr.*

Lamperth Mónika: Több mint a fele!) A tökéletes az lenne, ha kifejeződne az az arány, ami a társadalomban van. *(Dr. Lamperth Mónika: Ahogy mondd!) Csakhogy én azt gondolom, hogy ezt nem adminisztratív eszközökkel kell és lehet szabályozni. Tehát magát az eszközt, a módszert nem tudom elfogadni, és nekem alkotmányos aggályom is van ezzel szemben. Azt gondolom, hogy a szabad jelöltállítás, az, hogy egy párt meghatározza a személyi politikáját, és abban más korlát azon kívül, hogy csak választójogosult személyt indíthat, mást nem, más korlát nem lehetséges, az a szabad választások részét képezi.*

Tehát nekem azzal szemben alkotmányos fenntartásom is van, hogy kötelező törvényi erő rendezze ezt a kérdést. Kvótákat politikai értelemben természetesen lehet állítani, és hadd tegyem hozzá, hogy az MSZP-től hallottam, én nem számoltam, mert folyosói hír, hogy igen, nálunk is van kvóta, csak nem tudjuk megtartani. *(Dr. Lamperth Mónika: Ez nem így van!)*

Jó, ha nem így van, akkor nem így van. Azért mondom, hogy folyosói pletyka, tehát nem olyan hivatkozásnak tekintem ezt, de ennek egy természetes folyamatnak kell lennie. Benne van a történelmi adottsága Európának ezen régiójában.

És én csak hasonlatokat tudok hozni, száz év alatt a pedagóguspálya átalakult anélkül, hogy törvény kötelezte volna az államot arra, hogy több hölgyet kell irányítani pedagóguspályára. Sok összefüggése van ennek a dolognak, nem akarok ironizálni, de annyit beszélünk a politikusok presztízisének a csökkenéséről, hogy akár optimisták is lehetünk, de én nem szeretném a hölgyek szerepvállalását összefüggésbe hozni egy pálya presztízisének a csökkentésével, mert ez megint a hölgyekre nézve nem lenne – hogy mondjam – udvarias és kedvező.

De akkor vegyünk egy olyan pályát, aminek nem csökken a presztízse, az ügyvédi pálya. Tehát tudok én azért mondani olyan pályát, ahol nem kell presztízscsökkenés ahhoz, hogy a száz évvel ezelőtti tiszta férfipályának az átalakulásáról beszélhessünk. Nem számoltam, mert én már egyébként húsz éve, bár ügyvéd vagyok, de szünetelek, azokat is láttam kézközben ügyvédként, akik itt a parlamentben egyben képviselők is. De egészen biztos vagyok benne, hogy itt már olyan a probléma, hogy a férfiak és a hölgyek aránya nem lenne megfelelő, bárkinek is problémája lenne ezekkel az arányokkal, nincs.

Tehát azért rá lehet bízni a társadalom organikus fejlődésére és szemléletváltozására is dolgokat, és nem feltétlenül a presztízscsökkenést mondanám, még egyszer mondom, ezt az érvet nem teszem magamévá, mert nem akarom megbántani a gyengébb nemet, és nem is ez lenne a helyes nyilvánvalóan.

De az, hogy mi előírjuk azt törvényileg, hogy a Lehet Más a Politika, a Jobbik, az MSZP, esetleg egy feminista párt alakulhat, igenis, hány férfit, hány nőt indítson, a listák melyik helyén, ezt én úgy érzem, hogy a szabad választások elvét valamiféle mértékben és valamiféle formában sértené. Köszönöm szépen, alelnök asszony.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Visszaadom az elnöklést az elnök úrnak.

(Az ülés vezetését dr. Salamon László, az albizottság elnöke veszi át.)

ELNÖK: Köszönöm szépen. További hozzászólás? Gyüre Csaba!

DR. GYÜRE CSABA (Jobbik): Köszönöm szépen a szót, elnök úr. Végigolvasva a törvénytervezetet, ami elsőként a legszembeötlőbb volt, nyilván az 1. §-ból a határon túliak kizárása a választójogból. Ezzel kapcsolatban örülök, hogy Karácsony Gergely képviselőtársam azért hozzátette a maga mondandóját azzal kapcsolatban, hogy ők is tervezik, hogy valamilyen formában azért be kell vonni ebbe a törvényalkotásba. Nyilván azzal a módszerrel, amit ő elmondott, amely kizárólagosan a határon túliakat érintő ügyekben tenne lehetővé egy vétót, ezzel a Jobbik Magyarországért Mozgalom nem ért egyet. E

tekintetben teljesen egyértelműen leszögeztük a bekerülésünk pillanatától kezdve, hogy mi mindenképpen a határon túli magyaroknak a választójog megadását preferáljuk, és mindenképpen ezt szeretnénk megvalósítani.

Egyértelműen túllép a javaslatuk a megadott kereteken a parlament létszámát tekintve. Erre vonatkozóan egyetértek a Karácsony Gergely képviselőtársam által elmondottakkal, aki azt mondta, hogy elhibázott lépés volt, amikor a választójogi rendszer elfogadása előtt határoztuk meg a parlament létszámát, és azt a hasonlatot mondta, hogy itt tulajdonképpen a gombhoz varrjuk a kabátot, és ebben igaza van. Ezt mi is észrevételeztük már akkor is, amikor ezt az alkotmánymódosítást elfogadtuk, bár megjegyzem, hogy én azt érzem, hogy talán a kormányzati többség is mintha tágítani akarná ezt a keretet, amikor az alkotmányba bekerült, de az új alaptörvénybe nem került bele, illetve a választójogi törvénytervezet sem határozza meg a parlament létszámát. Tehát ezt mintegy nyitott kérdésként veti fel, hogy marad-e ez a 200 fős létszám.

Egyébként a Jobbik Magyarországért Mozgalom javaslata is azt tartalmazza, hogy a határon túl élő magyarok szavazati jogára tekintettel bővítsük ezt a létszámot, és ha jól emlékszem, mi 226-ban javasoltuk volna megállapítani, ami egészen közeli az LMP 245-ös parlamenti létszámához. Tehát ilyen módon ennek a 200 fős határvonalnak az átlépésétől mi sem zárkozunk el. Tehát ezzel kapcsolatosan nyitott kapukat döntet az LMP javaslata a Jobbik vonatkozásában, tehát ezt el tudjuk fogadni ennek a 200 főnek az átlépését.

Szintén szimpatikus benne az egyéni rendszernek és az országos listának a megtartása, tehát a vegyes rendszer megtartása, illetve a 85 fős kompenzációs lista esetén az arányosabb választás, amit mi is a magunk részéről alapvető kritériumnak tartunk, és mint ahogy az alapelvek között láttuk az arányosság fokozott érvényesítését, ez a Jobbik Magyarországért Mozgalom javaslatában is szerepel.

Továbblépve, amivel nem értünk egyet, ez a kopogtatócédula teljes elhagyása, és egyedüli kritériumként valóban ezt a normarendszert, tehát etikai normarendszert, hogy büntetlen előélet, illetve átláthatóság, ezekkel az itteni kritériumokkal tökéletesen egyetértünk, és nagyon jó és örülök, hogy az LMP behozta ebbe a titkosszolgálati múlt átvilágítását is, hogy ez is legyen feltétele annak, hogy valaki jelöltként indul, hogy bele lehessen tekinteni az ő titkosszolgálati múltjába. Azért legyen mindenki tisztában azzal, hogy ha elindul egy képviselőjelölt, hogy ő a pártállami időszakban milyen szerepet is játszott adott esetben a titkosszolgálatokban. Tehát ezzel nagyon egyet tudunk érteni, illetve ezekkel a feltételekkel, amit az LMP kidolgozott, ezzel egyet tudunk érteni. A kopogtatócédula teljes eltörlésével azonban nem. Nyilván szükség van még egy plusz rendszerre ezen kívül, amit az LMP javasol, hiszen adott esetben ez egy teljesen totális, extrém helyzetet idézhet elő, akár ezren, kétezeren is elindulhatnak a választókerületben, vagy akár még többen is képviselőjelöltként ez alapján a rendszer alapján, és gyakorlatilag egy bohózzattá tud válni maga a választás.

Tehát valami nagyobb szűrési rendszerre véleményünk szerint mindenféleképpen szükség van.

Igen meglepő volt ez az egy férfi, egy nő az országos listán. Nagyon örülök annak, hogy az LMP felvetette ezt a kérdést, és igen, foglalkoznunk kell vele. Viszont Salamon elnök úrnak a hozzáfűzésével értek egyet, hogy ezt valóban nem törvényi szinten kell szabályozni, de a felvetése nagyon jó gondolat az LMP részéről, és nekem is az volt a példám, hogy ha az Országos Nőszövetség párttá alakulna és elindulna, én is ezt akartam elmondani, akkor milyen nagy gondban lennének, amikor nem tudnák az országos listát a törvény szerint felállítani. Ezért nem szabad kizárni, hogy akár egy női párt is elinduljon adott esetben.

A 3 százalékos bejutási küszöböt is említette Karácsony Gergely képviselőtársam. A Jobbik Magyarországért Mozgalomnak is az az álláspontja, hogy az 5 százalékos küszöböt csökkenteni kell, hogy nagyobb lehetőségek nyíljanak meg. Szimpatikus volt annak a

nézetnek a kifejtése, miszerint a zárt politikai jelleget kell feltörni, és nyilván ebben mind a két új párt, az LMP és a Jobbik azonos érdekeket képvisel, hiszen egyszerre a 2010-es választáson került be a két párt. Tehát a politikai érdekek ezen a területen azonosak, és ezzel a zárt politikai elit, ahogy Karácsony Gergely képviselőtársam mondta, a politikai mezők felszabadítása, ez mindenképpen szimpatikus.

A kétfordulós választási rendszert említette még Karácsony Gergely képviselőtársam, a Jobbik Magyarországért Mozgalom ezzel szemben az egyfordulóst javasolja. Tehát itt nyilván mindenki fel tudja hozni ezzel kapcsolatban pro és kontra az ellenérveket. Köszönöm szépen a szót, elnök úr.

ELNÖK: Köszönöm. További hozzászólás? *(Nincs jelzés.)* A kormány és az Országos Választási Iroda részéről? *(Nincs jelzés.)* Nincsen.

Válaszolni kíván-e Karácsony Gergely?

KARÁCSONY GERGELY (LMP): Csak nagyon röviden hadd válaszoljak, hogy ezzel a létszámmal kapcsolatosan azért szeretném egyértelművé tenni, hogy nyilván az LMP is abban gondolkodik, hogy csökkentsük, még hozzá radikálisan csökkentsük ezt a létszámot, csak ne ott húzzuk meg a határt, ahol az olyan szép kerek számnak tűnik, hanem gondoljuk át a rendszer sajátosságait.

Egyébként egy 2009-ben, még kutató koromban, általam készített közvélemény-kutatás is azt mutatta, hogy az emberek persze szeretnék kisebb parlamentet, de sokkal fontosabbnak tartják azt, hogy a választási rendszer arányosabb legyen, sokkal fontosabbnak tartják azt, hogy a területi aránytalanságok a választókerületek között megszűnjenek. Még a női kvóta támogatottsága is nagyobb, mint az, hogy csökkentsék le az egyéni képviselők számát.

Tehát lehet, hogy van egy nyomás az embereken, hogy a politika legyen emberközelibb, tisztább és hitelesebb, de nem biztos, hogy a parlament létszámán fogják ezt lemérni, hanem talán azon, hogy mondjuk más területeken van-e előrelépés.

Köszönöm az észrevételeket. Azt gondolom, hogy az LMP javaslata egy olyan javaslat, amely talán könnyítheti a konszenzus megtalálását, éppen ezért nagyon örülök a vitának is, és azoknak a hozzászólásoknak is, amelyek tulajdonképpen egyfajta tárgyalási alapként ezt az utat tartják. Nem magát a javaslatot, hanem azokat a szempontokat, amelyeket ebben felvetettünk.

Én azt tudom mondani, hogy az LMP a végsőkéig ki fog tartani amellet a tárgyalások során, hogy valamifajta konszenzusra jusson. Azt gondolom, hogy sem a kormánynak, sem Magyarországnak nem érdeke, hogy megint csak a kormánypártok szavazzanak meg egy ilyen sarkalatos kérdést, vagy szavazzanak meg új választási törvényt. Magyarország nemzetközi megítélése szempontjából is nagyon hasznos lenne. Mi a végsőkéig el fogunk menni a konszenzus keresésében, úgyhogy remélem, hogy ezt meg is fogjuk találni. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Ezzel a két napirendi pont tárgyalásának a végére értünk. Köszönöm a megjelenést. Az ülést berekesztem.

(Az ülés befejezésének időpontja: 12 óra 40 perc)

Dr. Salamon László

az albizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezető: Pavlánszky Éva